

Søknad

Søknadsnr.	2025-0215	Søknadsår	2025	Arkivsak
Støtteordning	Agder: Tilskuddsordning til blå sektor på Agder			
Prosjektnavn	Etablering av ny blå næringskjede basert på hummer.			

Kort beskrivelse

Flekkerøy Hummer SA har gjennom 10 år med FoU utviklet en ny metodikk for bærekraftig verdiskaping av hummer. Metodikken har vi kalt Flekkerøymodellen og den baserer seg på samarbeid mellom lokale og regionale aktører innen fiskeri, opplevelsesturisme, kulturformidling og akademia. Verdiskapningen bygger på tiltak i 3Km2 havbeitekonsesjonsområde rundt Oksøy fyr. Det unike er at økt omsetning gir flere hummer i sjøen og skaper en ny næringskjede m/helårs arbeidsplasser basert på en truet ressurs.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektbeskrivelse

Flekkerøy Hummer SA ønsker å videreutvikle Flekkerøymodellen til en bærende ressurs for næringsaktører i skjærgården fra Lillesand til Mandal.

Flekkerøymodellen går ut på følgende:

Flekkerøy Hummer SA forvalter(hvis konsesjonen blir forlenget) et havbeiteområde på ca. 3 km2 rundt Oksøy fyr. FH styrer området gjennom interne, demokratiske regler.

I 70% av havbeitet tillates fritidsfiske for andelseiere i 14 dager pr sesong.

I 30% av havbeitet er det hele året kun tillatt med forskningsprosjekter og catch & release fiske for næringsaktører.

Ny metodikk

Vi ønsker å utvikle en ny metodikk der interessen til alle aktører - inkludert hummeren - blir ivaretatt gjennom samhandling av arbeidsprosesser og helhetlig tenkning. Vi har rukket å teste ut deler av modellen i 2023-2024 med masse gode tilbakemeldinger, men har behov for å jobbe videre med selve modellen og kunnskapsutviklingen rundt denne.

Nye arbeidsprosesser

- Fritidsfiskere kjøper andel i FH og betaler årskontingent. Som motytelse får de fiske hummer i havbeitet i 14 dager.
- Yrkesfiskere fisker hummer som normalt utenfor konsesjonsområdet og leverer fangsten på Fiskebrygga. I tillegg får de helårs røkteoppdrag av hummerteiner i havbeitet fra turoperatører.

- Turoperatører frakter gjester inn i havbeitet for hummersafari, trekker én teine som en lokal fisker har satt ut, bivåner fangsten og slipper den ut igjen. Turoperatøren betaler medlemsandel i FH, årskontingent og en «blue-fee» til FH for hver gjest han frakter inn. Hummersafarien foregår hele året.
- Turoperatørene lager ulike helårs opplevelsesturer der turen starter i Kristiansand, Mandal eller Lillesand og besøker ulike aktører, underveis på reisen til hummersafarien.
- FH bruker årskontingent, festivalinntekter, og billetttinntekter fra hummersafarien til å kjøpe hummerne yrkesfiskerne har fisket og levert på Fiskebrygga.
- De frikjøpte hummerne blir satt ut i havbeitet. Det settes da etterhvert ut flere hummer enn det fiskes opp. Noen hummer vil vandre ut av havbeitet og gi muligheten for yrkesfiskere til å selge samme hummer flere ganger.

Samarbeid mellom flere regionale aktører

Flekkerøymodellen baserer seg på samarbeid mellom regionale og lokale aktører. Modellen er presentert og tatt positivt imot av følgende aktører:

- Scandic og Radisson hotell som begge er positive til nye opplevelser i skjærgården da de mangler et slikt helårstilbud. I konferansemarkedet er det muligheter for at en slik «blåtur» kan gi flere gjester til hotellene.
- Natur Norge AS, Agders største havraftingsaktør som ser på hummersafari som et nytt produkt med et potensial på 4.000 billetter a/kr 1490,- årlig. Altså en virksomhet som kan omsette ca 6 mill. på at havbeiteområdet eksisterer.
- DMC Nordic og Viking Cruise line, ønsker å tilby hummersafari til sine gjester når båtene er i havn i Mandal eller Kristiansand.
- Destinasjon Flekkerøy AS, driver kafé og selskapslokaler på Flekkerøy. Ser muligheter for å utvide til helårs arbeidsplasser for besøkende hummersafarigjester som etter avtale tar turen innom lokalene for bevertning.
- Madhuset AS, Agders største cateringselskap, samarbeider allerede med Destinasjon Flekkerøy og som ser mulighet for å tilby "Blåturen" i bedriftsmarkedet med båttransport, hummersafari og bevertning hos Destinasjon Flekkerøy.
- Bragdøya Kystlag, samarbeider allerede med Destinasjon Flekkerøy på båttransport og ser muligheten for flere transportoppdrag på større Hummersafari gruppeturer.
- Og det er plass til flere nye aktører som ser muligheter innenfor konseptet.

Bærekraftig verdiskaping og økt sysselsetting innenfor blå sektor:

Flekkerøymodellen viser at det er mulig å drive verdiskaping rundt hummeren som er en truet art. Havbeitet er sentralt plassert med kort vei til fastlandet. Dvs. at transportbehov blir minimert. På samme vis som løver og sjimpanser gir de største verdiskapningene gjennom opplevelser, så ønsker vi å foredle verdiskapingen basert på hummeren og kystkulturen på Sørlandet. Store deler av skjærgården på Agder ligger i nasjonalpark eller landskapsvernområde - og det er vedtatt at kysten

øst for Lindesnes er forbeholdt nisjepreget akvakultur. Innen blå sektor har vi i dag svært sesongpreget aktivitet. Vi mener dette prosjektet kan bidra til å gi næringsgrunnlag gjennom hele året. Videre tror vi at forskning på Flekkerøymodellen og sideforskning på f.eks nedbrytbare fiskeredskaper, reduserte fisketider og marin restaurering ved hjelp av omplassering av hummer kan bidra som forskningsbaserte pilotprosjekter, og gi nasjonale bærekraftige ringvirkninger.

Relevans i henhold til Regionplan Agder 2030 med regional planstrategi

1. Attraktivt og miljøvennlig Agder

- Opplevelses produkter rundt hummersafari gjør regionen attraktiv for tilreisende. Svenskene er langt foran oss her: Hummeren er basis i reiseprodukter og weekends på høsten på Bohuslän kysten. (Søk på Hummersafari Sverige og du får mange tilbydere)
- Prosjektet ønsker å fremme fiskeri med nedbrytbare teiner. Får vi det til, kan det få nasjonale føringer der Agder har vist seg som en foregangsregion.

2. Bærekraftig verdiskaping

- Desto større omsetning, desto flere hummer blir kjøpt og satt ut igjen. Flekkerøymodellen er bærekraft i praksis.

3. Utdanning, kompetanse og deltagelse

Med nærhet og samarbeid med UiA koples praktisk og teoretisk kompetanse sammen gjennom felles deltakelse i praktiske FoU-prosjekter.

4. Mobilitet

- Prosjektet er sentralt plassert med god bussforbindelse til Flekkerøy og kort transport til havbeitet.

5. Kultur

Prosjektet ønsker å vise frem den sørlandske kystkulturen rundt hummerfiske og muliggjøre aktiv deltakelse av folk i og rundt hummerfisket gjennom en sørlandsk oktoberfestival.

Prosjektet er også i henhold til visjon og målsetning beskrevet i konseptnotat for SOS - Sammen om Skagerrak "SOS Skagerrak":

- Sikre fremtidens muligheter for å drive næring og

rekreasjon i Skagerrak og på agderkysten, ved

å ta vare på de marine naturverdiene og sikre en

bærekraftig hav- og kystforvaltning.

- Bidra til innovasjon og utviklingen av blå sektor

gjennom bærekraftig bruk av den marine kyst

sonen.

-Formidle kunnskap om miljøtilstanden i havet
og om bærekraftig bruk til beslutningstakere, barn-
og unge og samfunnet for øvrig.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Flekkerøy Hummer SA Org.nr:998540658 post@flekkeroyhummer.no	Østerøya 39 4625 FLEKKERØY	98266850
Kontakt- person	Thomas kristoffersen kristoffersenthomas@gmail. com	Paulen 4 4625 FLEKKERØY	91713773
Prosjekt- leder	Frode Stokkeland frode@stokkeland.com	Vragesløyfen 72 4625 FLEKKERØY	982266850

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

Spesifikasjon

Bakgrunn

Beskriv bakgrunnen for prosjektet og hvorfor prosjektet ønskes igangsatt. Bakgrunnen skal vise hvorfor det er nødvendig at akkurat dette prosjektet blir gjennomført. Søknaden bør ha en rød tråd der bakgrunn/problemstilling, mål/delmål, metode og aktivitetsplan samsvarer med hverandre. Skriv også om dette prosjektet er en del av et større prosjekt eller er et forprosjekt/hovedprosjekt!

Bakgrunnen for at akkurat dette prosjektet ønskes gjennomført, er at Flekkerøy Hummer har brukt 12 år med utprøving av ulike metoder for verdiskaping og bestandsøkning i samarbeid med lokale fiskere, dykkerklubber, UiA og SINTEF. FH har i perioden brukt 1,7 millioner kroner på praktisk FoU. Penger hentet inn fra privatpersoner i regionen. Vi har opparbeidet oss et nettverk av aktører som hver for seg driver forskning og næring basert på hummer. Fra produsenter av hummerklekkeri på Orknøyene, fiskere lokalt og rundt om i landet, hummersafari-turoperatører i Sverige, turoperatører som bruker skjærgården i Agder, dykkerklubber som fjerner fiskeredskaper, fiskeredskapsprodusenter, forskningsmiljøer i SINTEF og på UiA, og DTU Hirtshals. Vi hadde de første 8 årene hovedfokus på bestandsøkning gjennom utsetting av yngler, men etter studiereise til vestkysten av Sverige falt brikkene på plass. I Sverige er hummersafari blitt en stor, men sesongbasert næring. Bakgrunnen er at de har en litt større hummerbestand enn i Norge, grunnet en strengere regulering. I Sverige samarbeider hoteller med fiskere og lager opplevelsespakker med hummer som bærende produkt. Dette gir plass til flere næringsaktører og en samlet større verdiskaping og flere arbeidsplasser enn hvis hummeren bare blir fisket og levert til konsum. I Kristiansand har vi Dyreparken med mange besøkende som vil se dyr og natur. Og mellom Danmark og Sverige er det nå blitt en ny næringskjede basert på safarier i øresundområdet som har vært fredet i mange år og fått et rikt dyreliv. Vi har nå sett muligheten til å kombinere erfaringer fra nettverket vi har opparbeidet oss og implementere det i en bærekraftig forvaltningsmodell med sirkulær økonomi som kan skape helårs arbeidsplasser basert på opplevelsene rundt hummeren.

Prosjektmål

Prosjektmålet skal beskrive hva du ønsker å oppnå med akkurat dette prosjektet. Prosjektet skal ha konkrete, realistiske og etterprøvbare mål /delmål. Beskriv også hvordan dere skal finne ut om dere når målene. I tillegg må du beskrive hvordan måloppnåelsen for dette prosjektet bidrar til måloppnåelsen for støtteordningen

Flekkerøy Hummer ønsker å oppnå:

- Flere hummer i havbeitet i 2027 enn det fangstdata viste at det var pr. 2024.
- Konkrete inntekter fra "billetter/blue-fees" fra gjester som samarbeidspartnere bringer med seg inn i havbeite på hummersafari.
- Årlige omsetningstall fra samarbeidspartnere som viser ny omsetning basert på hummersafari.
- Stabil økning i timetall som ansatte hos samarbeidspartnere har jobbet i forbindelse med hummersafari, teinerøkting og FoU.
- En interesse blant samarbeidspartnere til å fortsette samarbeidet også etter 2027. Det vil være den sterkeste indikatoren på at prosjektet har lyktes.

Dette prosjektet bidrar til måloppnåelsen for støtteordningen ved å foredle de marine resursene gjennom bærekraftig forvaltning og en ny metodikk som kombinerer kystkultur og havbrukskompetansen på Flekkerøy med opplevelsesnæringen på Agder. Vi ønsker med dette prosjektet å bygge opp en ny næringskjede som jevner ut sesongvariasjonene for næringsaktører, tilfører samarbeidspartnere mer arbeid og inntekter gjennom året og benytter handlingsrommet som Kristiansands kommuneplan gir med et nisjepreget aquakulturprosjekt. Prosjektet er i henhold til Regionplan Agder 2030 og visjon og målsetning for SOS Skagerrak (beskrevet i prosjektbeskrivelse)

Forankring

Beskriv hvordan prosjektet er forankret hos (er koblet til eller har tilknytning til) ev. medvirkende organisasjoner, i kommunen og i fylkeskommunen, og ev. i lokale/regionale plandokumenter. Dersom det f.eks. skal gjennomføres fysiske investeringer, skal det oppgis om dette er i samsvar med reguleringsplanen.

- Prosjektet er avhengig av forlengelse av havbeitekonsesjon. Konsesjonen gikk ut juli 2024.

Konsesjonsavklaring ventes å foreligge etter søknadsfristen men før behovet for re-oppstart av prosjektet. Vi søker nå i håp om at konsesjonen blir forlenget, og for å bli økonomisk rustet for å ta igjen tapt fremdrift.

- Kristiansand kommuneplan åpner for dette akvakulturprosjektet. De politiske innspillene etter vedtatt plan hindrer ikke det faktum at prosjektet er i samsvar med vedtatt arealdel av februar 2024.

Prosjektorganisering

Beskriv hvordan prosjektet er organisert og ledet. Beskriv prosjektlederens kompetanse og erfaring, eller hva som vil vektlegges i rekrutteringen av prosjektleder. Beskriv ev. andre menneskelige ressurser (kompetanse, kunnskap, ferdigheter, nettverk osv.) som er tenkt brukt i prosjektet for å bidra til gjennomføring og måloppnåelse.

Flekkerøy Hummer SA er prosjekteier med lokale næringsaktører og UiA's senter for kystøkologi, institutt for naturvitenskap som samarbeidspartnere.

Prosjektleder Frode Stokkeland har mer en 25 års erfaring i prosjektledelse.

Blant samarbeidspartnerne er det spisskompetanse på relevante områder. CV'er og ferdighetsprofiler kan ettersendes ved behov.

Samarbeidspartnere

Søker skal vise hvem man samarbeider med, hvordan partene bidrar til prosjektet og hvilke andre finansieringsmuligheter som er vurdert.

Vi vil gjennom prosjektet jobbe med å knytte kontakter til enda flere samarbeidspartnere. De vi har så langt er:

- Scandic og Radisson hoteller bidrar med å promotere og selge opplevelsespakker basert på hummersafari. De ønsker opplevelser i skjærgården da de mangler et slikt helårstilbud. I konferansemarkedet er det slike muligheter for «blåtur» som kan gi flere gjester til hotellene.

- Natur Norge AS, Agders største havraftingaktør som ser på hummersafari som et nytt produkt med et potensial på 4000 billetter a/kr 1490,- årlig. Altså en virksomhet som kan omsette ca 6 mill. på at havbeiteområdet eksisterer.
- DMC Nordic og Viking Cruise line, ønsker å tilby hummersafari til sine gjester når båtene er i havn i Mandal eller Kristiansand.
- Destinasjon Flekkerøy AS, driver av kafe og selskapslokaler på Flekkerøy. Ser muligheter for å utvide til helårs arbeidsplasser for besøkende hummersafarigjester som etter avtale tar turen innom lokalene for bevertning.
- Madhuset AS, Agders største cateringselskap som ser mulighet for å arrangere "Blåturer" i bedriftsmarkedet med hummersafari og båttur til Flekkerøy der de får bevertning.
- Bragdøya Kystlag, samarbeider allerede med Destinasjon Flekkerøy på båttransport og ser muligheten for flere transportoppdrag på større Hummersafari gruppeturer.

UiA - Senter for kystøkologi, institutt for naturvitenskap. Ønsker å følge opp prosjektet i et flerårig samarbeidsprosjekt.

I nettverket har vi i tillegg kontakter som benyttes som samarbeidspartnere etter behov.

- Lokale fiskere – lokal kunnskap og oppdrag
- Flekkerøy Vel - lokal forankring
- Kristiansand Fiskerlag - lokal kommersiell forankring
- Reinhartsen AS - Innkjøp av hummer
- Destinasjon Flekkerøy AS - Event. aktivitet
- ELCE nettverk - aktører innen hummerforvaltning i Europa.
- Søgne Dykkerklubb - Fjerning av spøkelsesredskaper

Av andre finansieringsmuligheter har vi omdisponering av egenkapital, men det vil gå på bekostning av finansiering av drift og infrastruktur.

Aktiviteter

Beskriv aktivitetene som skal gjennomføres i prosjektperioden, dvs. hva som konkret skal gjøres med de midlene som tilføres prosjektet fra de ulike finansieringskildene. Aktivitetene som gjennomføres skal være forankret i bakgrunn og problemstilling og de skal avspeiles i kostnadsoverslaget.

Vi ønsker å bruke omsøkte midler til organisering og samhandling mellom samarbeidspartnere og i oppfølging av UiA's studenter. Vi ønsker også å kunne involveres i SOS Skagerrak hvis det blir aktuelt. Behovet er estimert til 800 timer i prosjektperioden, der 50% gjøres som egen arbeidsinnsats. Prosjektperioden ønsker å være 3 år. Vi søker da om inndekning for 400 timer x 600,- = 240 000,- fordelt på 3 år.

Målgrupper

Beskriv hvem prosjektet skal nå. Målgruppene kan for eksempel være bedrifter, befolkningen generelt eller deler av befolkningen (ut fra kjønn, alder, bakgrunn). Beskriv hvordan målgruppen(e) skal involveres i prosjektet.

Prosjektet skal nå næringsaktører mellom Lillesand og Mandal som ønsker å drive og markedsføre bærekraftig verdiskaping i skjærgården.

Alle som ønsker skal få muligheten - gjennom tilbudene til prosjektets samarbeidspartnere - til å oppleve nærkontakt med hummer og få høre om de klima og miljøutfordringene hummeren står ovenfor.

Resultat

Prosjektet vil medføre en rekke aktiviteter, slik som beskrevet tidligere. Beskriv her hvilke resultater du forventer at disse aktivitetene skal gi. Resultatene skal beskrives konkret og bør være målbare og mulige å etterprøve.

Vi forventer at prosjektet vil føre til:

- Flere hummer i havbeitet i 2027 enn det fangstdata viste at det var høsten 2024.
- Konkrete inntekter til Flekkerøy Hummer fra "billetter/blue-fees" fra gjester som samarbeidspartnerne bringer med seg på hummersafari.
- Årlige omsetningstall fra samarbeidspartnere som viser årlig økt omsetning basert på hummersafari.
- Økning i timetall som ansatte hos samarbeidspartnere har jobbet i forbindelse med hummersafari, teinerøkting og FoU.
- Interesse blant samarbeidspartnere for å fortsette samarbeid etter 2027. Vil være en sterk indikator på om prosjektet har lyktes.

Totalt sett venter vi konkrete økte aktivitetstall fra en ny bærekraftig næringskjede.

Effekter

Resultatene fra prosjektet skal bidra til at prosjektet når sine mål. Vis på hvilken måte resultatene vil gi måloppnåelse, altså hvilke effekter resultatene gir. Kommenter hvilke momenter som er avgjørende for denne måloppnåelsen og hvor i prosjektet det er størst risiko for at målene ikke nås.

Prosjektet er nybrottsarbeid. Tilskudd fra Agder-FK kan da bidra som en katalysator i den første fasen for å få opp aktiviteten på et bærekraftig nivå i henhold til prosjektplan. I løpet av prosjektperioden må prosjektet profileres, samarbeid etableres og pleies. Dette arbeidet er tidkrevende og inngår som nedlagte arbeidstimer.

Et avgjørende moment for prosjektet er at havbeitekonsesjonen til Flekkerøy Hummer blir forlenget, uten konsesjon så ryker hele Flekkerøymodellen og kunnskapsutviklingen som skjer her.

Ut over det så har prosjektet en robusthet i form av et bredt spekter av samarbeidspartnere både på tilgang på hummer, fiskere og turoperatører. Risikoen i prosjektperioden blir at avtaler med samarbeidspartnere tar lengre tid å inngå enn forutsatt og at det må reklameres mer og lengre for opplevelsesproduktene en det vi ser for oss.

Effekten av resultatene fra prosjektet vil være økt sysselsetting hos samarbeidspartnere med lavere sesongsvingninger, flere opplevelsestilbud gir mulighet for flere overnattingsdøgn på Agder og samfunnseffekten er flere jobber som er for en stor del er arbeidsplasser uten behov for lang utdanning.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

2025 juli: Prosjektgruppe etablert

2025 august: Detaljert prosjektplan ferdig

2025 august: Møter og nettverksbygging sammen med samarbeidspartnere er i gang.

2026 31.januar: Status for arbeid utført i 2025 og plan klar for 2026

2027 31.januar: Status for arbeid utført i 2026 og plan klar for 2027

2027 1. desember: Sluttrapport og prosjekt fullført

Kostnadsplan

Tittel	2025	2026	2027	2028	2029	SUM
Timebruk arbeidsinnsats egenandel	100 000	70 000	70 000			240 000
Timebruk arbeidsinnsats Tilskudd	100 000	70 000	70 000			240 000
Sum kostnad	200 000	140 000	140 000			480 000

Finansieringsplan

Tittel	2025	2026	2027	2028	2029	SUM
Agder fylkeskommune	100 000	70 000	70 000			240 000
Egenkapital	100 000	70 000	70 000			240 000
Sum finansiering	200 000	140 000	140 000			480 000

Geografi

4204-Kristiansand

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
FH-Bærekraftig forvaltning - Flekkerøy modellen.pdf	1 225 829	- 11.04.2025 -